

12. Rudik P.A. Psihologiya i sovremennyiy sport / P.A. Rudik, V.V. Medvedev, A.V. Rodionov. – М.: FiS, 1973. – 328 s.
13. Suvorova V.V. Psihofiziologiya stressa / V.V. Suvorova. – М.: FiS, 1975. – 128 s.
14. Shayahmetova E.Sh. Psihoregulyatsiya v sporte: uchebnoe posobie dlya studentov / E.Sh. Shayahmetova. – Ufa : BashIFK, 2006. – 70 s.

УДК 378.016:796 (043.3)

Терещенко Олександр Валерійович
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,
м. Київ

ФОРМУВАННЯ ЗНАННЄВОГО ПОТЕНЦІАЛУ, ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРОГРАМИ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Виявлені суперечності між сучасною тенденцією до зниження ваги системи фізичного виховання та низьким рівнем здоров'я та фізичної підготовленості студентів. Проаналізований стан програмно-нормативного забезпечення щодо реалізації принципу свідомості та активності. Розроблений зміст модулів, який забезпечує формування специфічних знань у майбутніх педагогів щодо користі систематичних занять фізичними вправами.

Ключові слова: студент; формування знань; фізичне виховання; педагогічні спеціальності; модуль.

Терещенко О.В. Формирование потенциала знаний, как элемент программы по физическому воспитанию студентов педагогических специальностей. В процессе исследования выявлены противоречия между современной тенденцией снижения роли системы физического воспитания в условиях высшего учебного заведения и низким уровнем здоровья и физической подготовленности представителей студенческой молодежи. Причем подобная тенденция наблюдается на фоне непрерывного процесса мобилизации мужского населения для участия в боевых действиях на Востоке страны. Определено возрастающее влияние формирования специальных знаний у студентов, что может позволить реализовать принцип сознательности и активности на практике.

В свою очередь, активизация подобного педагогического механизма способствует не только привлечению студенческого контингента к систематическим занятиям физическим воспитанием в условиях вариативной части учебно-воспитательного процесса, а и обеспечивает накопление информации для дальнейшего физического самосовершенствования. Кроме этого, могут быть несколько нивелированы просчеты, которые наблюдаются во время диагностики состояния здоровья юношей и девушек на начальном этапе обучения.

Анализ программно-нормативного и методического обеспечения системы физического воспитания студентов позволил выявить недостаточное внимание соответствующих специалистов, которое могло бы быть направлено для реализации принципа сознательности и активности. В свою очередь собственно разработанное содержание модулей формирования специфических знаний у студентов предусматривает поэтапное и постепенное накопления информации о целесообразности систематического применения средств физического воспитания в соответствии с собственными интересами и нуждами. Предложенный подход рассчитан на два года обучения и имеет как обще-развивающее, так и профессионально-прикладное направления увеличения специфических знаний, что в целом не только обеспечивает реализацию принципа сознания и активности, а и предусматривает наличие индивидуальных потребностей и повышение жизненного тонуса будущего специалиста.

Ключевые слова: студент; формирование знаний; физическое воспитание; педагогические специальности; модуль.

Tereshchenko O. V. Capacity building knowledge as part of the program on physical training of students of pedagogical specialties. In the process of research revealed contradictions between the modern tendency to reduce the role of the system of physical upbringing in a higher educational institution and the low level of health and physical preparedness of student representatives.

Moreover, this trend is observed on the background of a continuing process of mobilization of the male population to participate in the fighting in the East of the country. Identified the increasing impact of the formation of special knowledge in students that can afford to implement the principle of consciousness and activity in practice.

In turn, the activation of such pedagogical mechanism contributes not only to the attraction of students to regular physical education classes in the conditions of the variable part of the educational process, but also provides accumulation of the data to further physical improvement. In addition, may be somewhat offset by mistakes that occur during diagnosis of the health status of boys and girls at the initial stage of learning.

Analysis software-regulatory and methodological support of physical education of students allowed to identify the lack of attention of the relevant professionals that could be targeted for the implementation of the principle of consciousness and activity. In turn, the actual developed content modules for the formation of specific knowledge of students provides for a phased and gradual accumulation of information about the feasibility of the systematic application of physical education in accordance with their own interests and needs.

The proposed approach is designed for two years of training and General-educational and vocational-applied direction of increasing specific knowledge that, in General, not only ensures the implementation of the principle and activity, and provides for individual needs and the vitality of the future specialist.

Key words: student; knowledge creation; physical education; the teaching

Постанова проблеми та аналіз останніх публікацій. Аналіз механізмів організації процесу фізичного виховання студентства у країнах з потужним економічним розвитком дає змогу констатувати наявність різноманітних, але систематичних засобів фізичної культури у інваріативній частині навчально-виховного процесу, і даний факт спостерігається як у Східних регіонах Світу [7], так і Західних [5, 6, 8].

В той же час, зниження рівню здоров'я та фізичної підготовленості студентської молоді, що спостерігається на протязі останніх двох десятиріч [1], характеризує наявність кризи у вітчизняній системі фізичного виховання. Причому загострення вищезгаданої ситуації відбувається у більшості вищих навчальних закладів за рахунок винесення відповідної дисципліни за межі обов'язкових. Слід додати, що спроба зменшення ваги системи фізичного удосконалення розпочата у період безкінечних хвиль мобілізації, і саме засоби фізичного виховання є єдиними які сприяють одночасному вирішенню не тільки оздоровчих, а й освітніх і виховних завдань.

В умовах актуалізації пошуку нових здоров'язбережувальних технологій та безперервного удосконалення вже існуючого методичного інструментарію, що відбувалося за останні роки, на сучасному етапі спостерігається формування більш серйозної проблеми – заохочення та залучення студентів до процесу фізичного виховання взагалі.

Безумовно, реалізація принципу свідомості та активності студентів, передбачається теорією та методикою фізичного виховання [3], однак у державних нормативних документах це питання майже не розглядається. [2, 4] В результаті, переважна кількість представників студентської молоді, асоціює відповідну дисципліну з отриманням заліку або, у кращому випадку, із удосконаленням форми власного тіла. В такому випадку, зміст програм необхідно забезпечити такими методичними рекомендаціями, які б з одного боку дозволили сформувати хоча б ознаки знаннєвого потенціалу студентів у відповідності з принципом свідомості та активності, а з іншого – відповідали інтересам і потребам сучасної молоді у відповідності з принципами гуманізму.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано у відповідності до основних положень концепції загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 роки, а також спрямовано на виконання Указу Президента України від 21 липня 2008 р. №640 «Про пріоритети розвитку фізичної культури і спорту в Україні».

Робота є складовою частиною тематичного плану науково-дослідних робіт Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова «Теорія та технологія виховання і навчання в системі освіти», який затверджений Вченою радою НПУ імені М.П. Драгоманова (протокол № 6 від 30 березня 2010 року).

Мета дослідження: розробити зміст модулів програми з фізичного виховання студентів педагогічних спеціальностей щодо формування знаннєвого фундаменту відповідно до реалізації принципу свідомості та активності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Безумовно, зміст методико-практичного розділу програми з фізичного виховання повинний бути спрямований на вирішення основних завдань і досягнення мети системи фізичного виховання студентства. В такому випадку, спостерігається прямий взаємозв'язок між теоретичним та методико-практичним розділами, причому, враховуючи спрямованість проблеми формування знань, даний взаємозв'язок тільки посилюється. А від так, одним із завдань власного дослідження, є удосконалення мети та завдань процесу фізичного виховання майбутніх фахівців з урахуванням особливостей сучасного етапу розвитку галузі фізичної культури.

Отже, **метою** викладання дисципліни «фізичне виховання», на нашу думку, є цілеспрямоване та кероване творче, духовне та фізичне удосконалення студентів, що здійснюється у взаємозв'язку з принципами свідомості та активності, всебічного та гармонійного фізичного розвитку, взаємозв'язку дисципліни з майбутньою професійною діяльністю. Такий підхід забезпечує комплексний педагогічний вплив на особистість і надає можливість створення міцного фундаменту фізичної працездатності для реалізації власних здібностей в процесі життєдіяльності, а також забезпечує формування знань, вмінь і навичок фізичного самовдосконалення та підвищення рівню морально-вольової підготовленості, що сприяє формуванню активної особистості із арсеналом соціокультурних цінностей.

В такому випадку, **завданнями** викладання відповідної дисципліни є:

- оволодіння знаннями щодо користі фізичних навантажень на окремі органи і системи організму, а також комплексний вплив на стан здоров'я, включаючи фізичний, психічний стан і соціальне благополуччя;
- формування вмінь складання комплексів фізичних вправ як з метою підвищення загальної і спеціальної фізичної працездатності, так і у відповідності з власними інтересами та потребами;
- забезпечення навичок систематичних самостійних занять фізичними вправами та здорового способу життєдіяльності;
- удосконалення загальних фізичних здібностей та підвищення рівню загальної фізичної працездатності;
- розвиток професійно-прикладних фізичних здібностей, стан яких визначає ефективність реалізації функціональних обов'язків у відповідності до специфіки майбутньої професійної діяльності;
- розвиток тих спеціальних фізичних здібностей та форм їх прояву, високий рівень яких передбачає змагальна діяльність у видах спорту, представлених у інваріативній частині програми (гімнастика, легка атлетика, плавання, спортивні ігри);
- удосконалення рухових вмінь засобами різноманітних видів спорту та організованої рухової діяльності;
- розвиток морально-вольових якостей;
- формування та удосконалення специфічних рухових навичок, а також розвиток спеціальних фізичних здібностей, притаманних тому виду спорту, заняття яким забезпечує реалізацію власних потреб та інтересів студентів.

Отже, у відповідності до поставлених мети і завдань, нами розроблений зміст модулів формування знань у студентів педагогічних спеціальностей, що відбувається на початку 1-го та 2-го семестрів в процесі лекційних занять та впродовж вказаних семестрів під час практичних занять та самостійної роботи. Для зручності використання матеріал представлений у вигляді таблиці, що дозволяє його застосування й в якості програмного забезпечення (табл. 1).

Таблиця 1

Зміст модулів формування знань студентів педагогічних спеціальностей на 1-му та 3-му семестрах	
Зміст навчального матеріалу	Вимоги до рівня підготовленості студентів
1-й семестр	
<p><i>Правила безпеки на заняттях та в процесі фізичного самовдосконалення, в тому числі і у водному середовищі</i></p> <p><i>Основні поняття теорії фізичного виховання</i></p> <p><i>Диференціація контингенту на спеціальну медичну, основну групу та групу спортивного вдосконалення</i></p> <p><i>Написання рефератів з визначених тем – обирається одна, у відповідності з власними потребами</i></p> <p><i>Розробка планів-конспектів підготовчої частини заняття або комплексу вправ у відповідності до власних інтересів і уподобань</i></p>	<p>Студент самостійно:</p> <p><i>дотримується</i> правил гігієни та безпеки;</p> <p><i>визначає:</i> поняття «фізичне виховання», «фізична підготовка», «здоров'я» та наводить приклади здорового способу життя;</p> <p><i>визначає</i> механізми диференціації контингенту на початку першого семестру та після проходження медичного огляду в умовах студентської поліклініки; <i>уявляє</i> критерії відбору до групи спортивного вдосконалення;</p> <p><i>предоставляє</i> реферат у рукописній формі на 5 сторінок, написаний на основі аналізу не менш ніж 10 літературних джерел за темою на вибір:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фізична культура – основа здорового способу життя; 2. Мета, завдання та основні принципи фізичного виховання; 3. Засоби фізичного виховання та їх класифікація; 4. Вплив розвитку фізичних здібностей та стану фізичної працездатності на спроможність реалізації власного творчого потенціалу; 5. Методичні основи розвитку загальних фізичних здібностей; 6. Сила та вплив рівню її розвитку на стан здоров'я та формування особистості;* 7. Швидкість та вплив рівню її розвитку на стан здоров'я та формування особистості; 8. Витривалість та вплив рівню її розвитку на стан здоров'я та формування особистості; 9. Гнучкість та вплив рівню її розвитку на стан здоров'я та формування особистості; 10. Спритність та вплив рівню її розвитку на стан здоров'я та формування особистості; 11. Зміст професійно-прикладної фізичної підготовки студентів педагогічних спеціальностей та вплив рівню розвитку відповідних психофізіологічних здібностей на формування особистості; 12. Технологія побудови навчально-тренувального та самостійного заняття фізичними вправами; 13. Тестування фізичних здібностей і функціональних можливостей в процесі самоконтролю. <p><i>розробляє план-конспект</i>, в якому забезпечена відповідність змісту навантажень часовим нормам та послідовність їх виконання; достатня кількість фізичних вправ</p>
3-й семестр	
<p><i>Основні компоненти фізичного навантаження</i></p> <p><i>Самоконтроль в процесі занять фізичними вправами</i></p> <p><i>Професіографія, зміст професіограми та ППФП для студентів педагогічних спеціальностей</i></p> <p><i>Формування вмінь реалізації власно-розроблених планів-конспектів ППФП та ЗФП у</i></p>	<p>Студент самостійно:</p> <p><i>визначає:</i> поняття «обсяг», «інтенсивність», «період відновлення» та наводить приклади цих параметрів фізичного навантаження для розвитку будь-якої фізичної здібності;</p> <p><i>вимірює</i> власну частоту серцевих скорочень та корегує обсяги відпочинку між виконанням фізичних вправ;</p> <p><i>перераховує</i> особливості професійної діяльності педагога та ті фізичні здібності та психофізіологічні якості, високий рівень яких необхідний для ефективної реалізації майбутніх функціональних обов'язків;</p> <p><i>вміє</i> в якості викладача провести для одногрупників ту частину заняття, яка стосується комплексу загально-підготовчих та професійно-підготовчих вправ;</p>

Зміст навчального матеріалу	Вимоги до рівня підготовленості студентів
відповідності до власних інтересів і уподобань	

ВИСНОВКИ:

1. Багаторічна тенденція до зниження рівню здоров'я та фізичної підготовленості представників студентської молоді, незалежно від спеціальності, спостерігається на фоні винесення дисципліни «фізичне виховання» за межі обов'язкових, що сприятиме загостренню кризи у відповідній галузі.

Причому саме засоби фізичного виховання є єдиними у галузі вищої освіти, які дозволяють одночасне збільшення функціональних резервів, розвиток фізичних здібностей, формування специфічних знань і розвиток морально-вольових якостей;

2. В умовах вільного вибору дисципліни з варіативної частини підвищується актуальність реалізації принципу свідомості та активності, що дозволяє не тільки залучити якомога більше студентів до систематичних занять фізичними вправами, а й сформувати в них такий знаннєвий фундамент, який би забезпечив збільшення обсягів рухової активності, провадження механізмів фізичного самовдосконалення та, в цілому, зміцнення здоров'я та підвищення загальної і спеціальної працездатності;

3. Розроблений зміст модулів формування специфічних знань у студентів, який передбачає поетапне та поступове накопичення інформації про доцільність систематичного застосування засобів фізичного виховання у відповідності з власними інтересами та потребами.

Запропонований підхід розрахований на два роки навчання та передбачає як загально-розвиваючий, так і професійно-прикладний напрямки збільшення специфічних знань, що в цілому спрямовано не тільки на реалізацію принципу свідомості та активності, а й передбачає врахування індивідуальних потреб та підвищення життєвого тону майбутнього фахівця.

ЛІТЕРАТУРА

11. Волков В. Л. Основи теорії та методики фізичної підготовки студентської молоді : навч. посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. – / В. Л. Волков. – К. : Освіта України, 2008. – 256 с.

12. Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах //Наказ МОН України від 11.01.2006 №4. : Київ, 2006. – 24 с.

13. Физическая культура студента : [учебник для студентов высш. учебн. заведений] / под ред. В. И. Ильинича. – М. : Гардарики, 2003. – 447 с.

14. Фізичне виховання: [Навчальна програма для вищих навчальних закладів України I-II, III-IV рівнів акредитації]. – К.: Міністерство освіти і науки України, 2003. – 44 с. – (Затверджена наказом Міністерства освіти і науки України 14. 11. 2003.).

15. Buskirk E.R. Age and aerobic power. – The rate of change in men and women /E.R. Buskirk, J.L. Hodgson // Federation Proceedings, 1987. – #46. – P. 1824-1829.

16. Morgan V.P. Physical activity, fitness and depression /V.P. Morgan // Physical activity, fitness and health / C. Bouchard, R.J. Shepord, N. Stephens. – Champaign: Human Kinetics, 1994. – P. 851-867.

17. Toshio Seaki. The characteristics of sociological research on sport organization in Japan /Seaki Toshio // International review for the sociology of sport, 1999. – Vol. 25. – #25. – P. 109-123.

18. Zebrowski P. T. Symbol of symmetrical development: the reception of the YMKA in Poland /P.T. Zebrowski //The international journal of the history of sport, 1997. – Vol. 8. – #1. – P. 96-110.

УДК 616.7-053.5(477.83)

Тимочко-Волошин Роксолана Іванівна
Львівський державний університет фізичної культури, м. Львів

ПОШИРЕНІСТЬ СУГЛОБОВИХ ПРОЯВІВ ДИСПЛАЗІЇ СПОЛУЧНОЇ ТКАНИНИ У ДІТЕЙ СЕРЕДЬНОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ СІЛЬСЬКИХ ШКІЛ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В останні роки простежується тенденція зниження показників здоров'я дітей шкільного віку. Вплив на організм численних факторів сприяє виникненню порушень опорно-рухового апарату та призводить до скелетних змін у значній кількості дітей, які науковці пов'язують із дисплазією сполучної тканини. Дисплазія сполучної тканини є преморбідним фоном для розвитку багатьох патологічних станів, що мають проградієнтний перебіг і в подальшому можуть призвести до розвитку захворювань. У статті наведено дані дослідження поширеності суглобових проявів дисплазії сполучної тканини у дітей 5 – 9 класів сільських загальноосвітніх шкіл Львівської області.

Ключові слова: діти, дисплазія сполучної тканини, гіпермобільність суглобів, сільські школи.

Тимочко-Волошин Роксолана Іванівна Распространенность суставных проявлений дисплазии соединительной ткани у детей среднего школьного возраста сельских школ Львовской области

В последние годы прослеживается тенденция снижения показателей здоровья детей школьного возраста. Воздействие на организм многочисленных факторов способствует возникновению нарушений опорно-двигательного аппарата и приводит к скелетным изменениям у значительного числа детей, которые ученые связывают с дисплазией соединительной ткани. Дисплазия соединительной ткани является преморбидным фоном для развития многих патологических состояний, имеющих проградієнтного течение и в дальнейшем могут привести к развитию заболеваний. В статье приведены данные исследования распространенности суставных проявлений дисплазии соединительной ткани у детей 5 – 9 классов сельских общеобразовательных школ Львовской области.

Ключевые слова: дети, дисплазия соединительной ткани, гипермобильность суставов, сельские школы.